

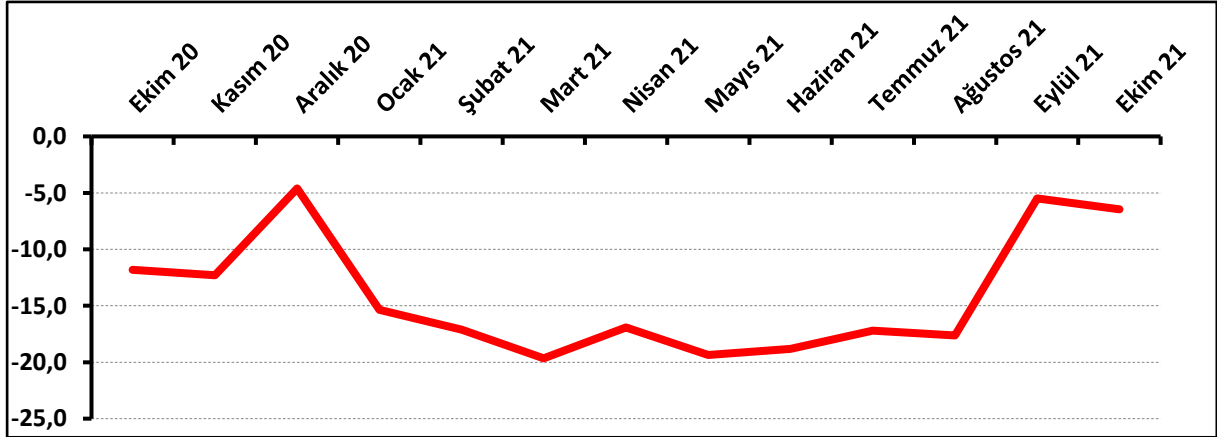
EKİM AYINDA PERAKENDE GÜVENİNDEKİ TOPARLANMA HIZ KESTİ; SATIŞ BEKLENTİSİ AZALIRKEN, FİYAT ARTIŞ BEKLENTİSİ ARTTI

TEPE, Ekim 2021’de bir önceki aya göre 1,0 puanlık azalış, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 5,3 puanlık artışla -6,5 puan değerini aldı. TEPE’nin geçen yıla kıyasla artışında geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu göstergesindeki iyileşme ile mevcut stok düzeyinin normalin altında olduğuna yönelik değerlendirmelerin artması etkili oldu. “Mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektörü Ekim ayında perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Bölgeler bazında incelendiğinde ise Ekim ayı perakende güveninde en fazla artış Orta Anadolu Bölgesi’nde görüldü. Ekim ayında toparlanmanın hız kesmesi ile Türkiye, perakende güveninde AB-27 ve Euro Bölgesi’nden olumsuz yönde ayrıştı.

Perakende güveni geçen yıla göre artış, geçen aya göre azalış gösterdi

TEPE değeri, Ekim 2021’de -6,5 puan değerini alarak geçen yılın aynı dönemine göre 5,3 puan artarken, geçen aya göre 1,0 puan azaldı. TEPE değerinin yıllık değişiminde geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu göstergesindeki 28,1 puanlık iyileşme etkili oldu. Diğer taraftan, mevcut stok düzeyinin normalin altında olduğu yönündeki 4,8 puanlık değişim endekse olumlu yansıdı.

Şekil-1. TEPE (Ekim 2020 – Ekim 2021)¹

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	-20,8	-21,7	-11,9	-17,6	-15,8	-12,0	-19,6	-21,1	-15,1	-15,9	-12,8	-14,1
2020	-12,3	-15,6	-19,6	-30,2	-17,2	-20,9	-16,4	-15,6	-15,3	-11,8	-12,3	-4,6
2021	-15,3	-17,1	-19,7	-16,9	-19,4	-18,8	-17,2	-17,6	-5,5	-6,5		

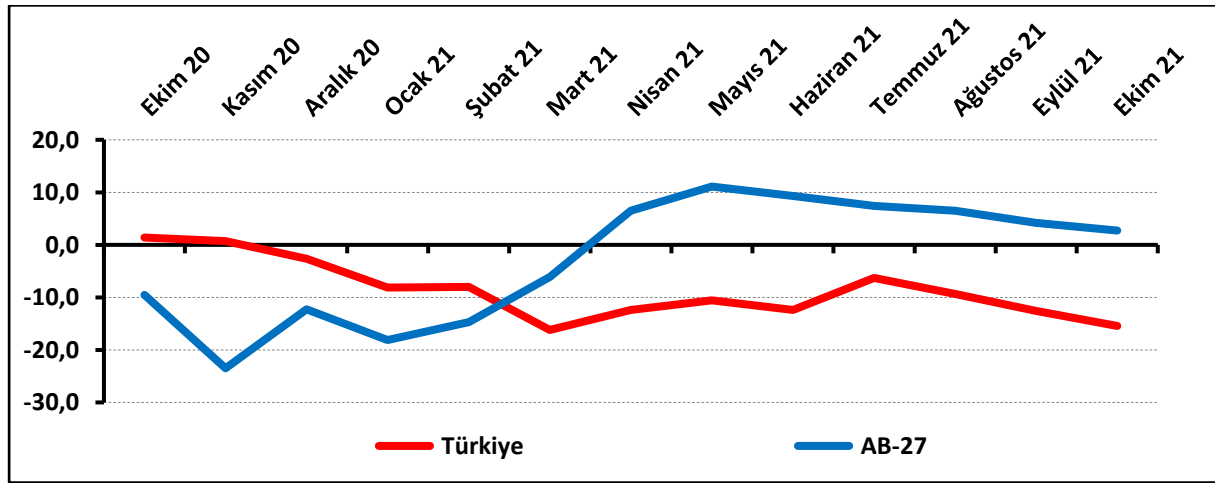
¹ Bültendeki tablo ve grafikler -aksi belirtilmediği sürece- mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Ancak, perakendecilerin geleceğe yönelik satış beklentisi bir önceki aya ve yıla kıyasla geriledi

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Ekim 2021’de -15,4 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 2,9 puan, bir önceki yılın aynı ayına göre 16,8 puan azaldı.

Ekim 2021’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 16,3’ü önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 42,5’i işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 41,2 oldu.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Ekim 2020 – Ekim 2021)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

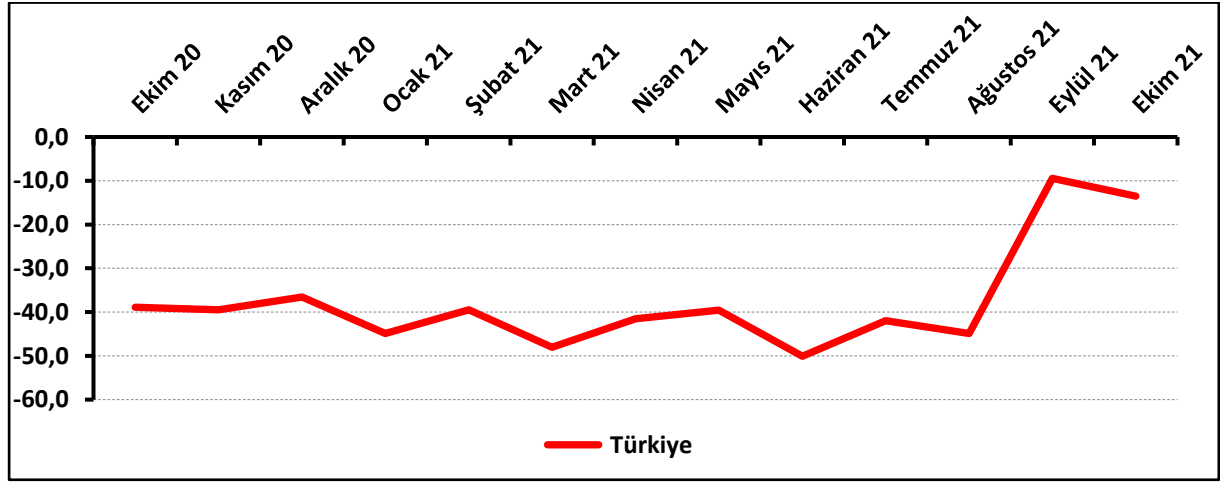
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	-19,8	-25,5	-3,0	-10,8	-5,1	-12,3	-24,0	-24,2	-8,3	-7,2	-1,7	-5,6
2020	-1,8	-10,2	-16,5	-40,4	-9,1	-9,6	-9,4	-9,8	-3,1	1,4	0,7	-2,7
2021	-8,1	-8,0	-16,2	-12,4	-10,6	-12,4	-6,3	-9,3	-12,6	-15,4		

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler geçen yıla kıyasla iyileşirken, geçen aya kıyasla kötüleşti

İşlerin (geçen yılın aynı dönemine göre) durumuna yönelik değerlendirmeler, Ekim 2021'de -13,5 puan değerini alarak Eylül 2021'e göre 4,1 puan azalırken, Ekim 2020'ye göre 25,4 puan arttı.

Ekim 2021'de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 24,5'i geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 38 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 37,5 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Ekim 2020 – Ekim 2021)

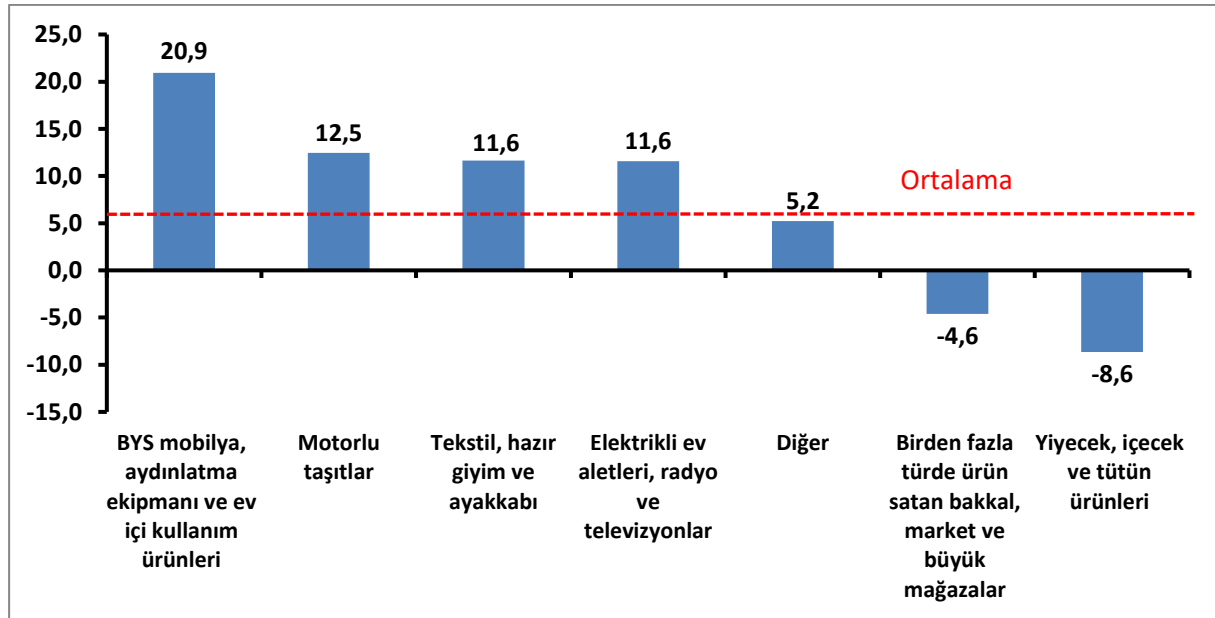
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	-54,1	-51,4	-35,3	-36,3	-38,4	-36,4	-45,4	-48,6	-32,9	-49,3	-41,5	-41,9
2020	-40,9	-37,7	-44,4	-63,5	-39,8	-55,5	-39,2	-44,5	-38,8	-38,9	-39,5	-36,6
2021	-44,9	-39,5	-48,0	-41,6	-39,5	-50,1	-42,0	-44,9	-9,4	-13,5		

Perakende güveni en fazla “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Ekim 2021’de, geçen yılın aynı dönemine göre “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri”, “motorlu taşıtlar”, “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı”, “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” ve “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)” sektörlerinde artış gerçekleşirken, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” ve “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektörlerinde azalış oldu.

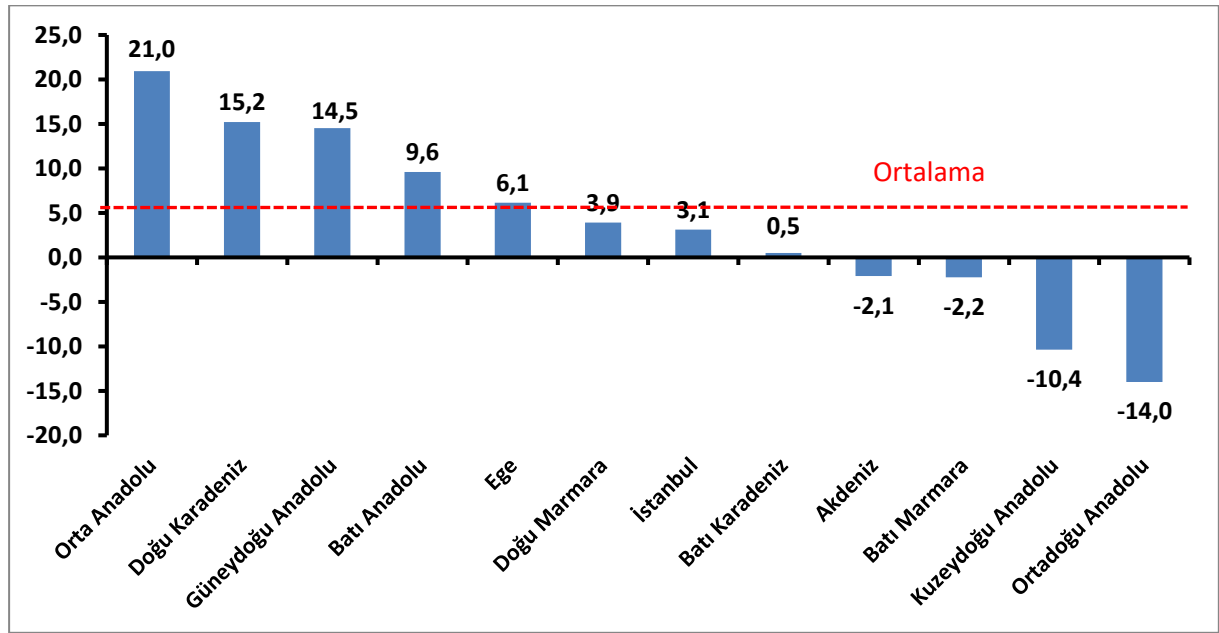
Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Ekim 2021’de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakende güveni en çok Orta Anadolu Bölgesi'nde arttı

Perakende güvenine bölgeler itibarıyla bakıldığında, Ekim 2021'de, geçen yılın aynı dönemine göre Orta Anadolu, Doğu Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu'da 10 puanın üstünde artışlar gerçekleşirken, Batı Anadolu, Ege, Doğu Marmara, İstanbul ve Batı Karadeniz bölgelerinde artışlar daha düşük oldu ve Akdeniz, Batı Marmara, Kuzeydoğu Anadolu ve Ortadoğu Anadolu bölgelerinde ise azaldı. En fazla azalış -14,0 puan ile Ortadoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşandı.

Şekil-5. Bölgeler bazında TEPE'nin Ekim 2021'de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)*

* Akdeniz, Adana, Antalya, Mersin, Osmaniye; Batı Anadolu, Ankara, Konya; Batı Karadeniz, Kastamonu, Samsun, Tokat, Zonguldak; Batı Marmara, Balıkesir, Tekirdağ; Doğu Karadeniz, Ordu, Trabzon; Doğu Marmara, Bursa, Eskişehir, Kocaeli, Yalova; Ege, Denizli, İzmir, Kütahya, Muğla, Uşak; Güneydoğu Anadolu, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin; Kuzeydoğu Anadolu, Erzurum; Orta Anadolu, Kayseri, Niğde; Ortadoğu Anadolu, Malatya ve Van illerini kapsamaktadır.

Perakendede satış beklentisi azalırken, satış fiyatı beklentisi arttı

TEPE anketine soru bazında bakıldığında, Ekim 2021’de, “geçtiğimiz üç ayda işlerin gelişimi”, “mevcut stok düzeyi” ve “işlerin geçen yıla göre durumu” dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Ekim 2020’ye kıyasla olumsuz yönde değişirken, “önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi” arttı. Bir önceki aya kıyasla bakıldığında ise “mevcut stok düzeyi” dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Eylül 2021’e kıyasla olumsuz yönde değişirken, “önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi” arttı. Diğer bir ifadeyle, Ekim ayında, geleceğe yönelik satış, sipariş, istihdam ve mağaza sayısı dâhil olmak üzere tüm beklentiler gerek geçen yıla göre gerekse geçen aya kıyasla geriledi, fiyat artış beklentileri de önemli ölçüde güçlendi. Ekim ayı sonunda finansal piyasalarda yaşanan hareketlilik geleceğe yönelik beklentilerin olumsuz gelişiminde etkili oldu.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 10/2020	Endeks 09/2021	Endeks 10/2021	Bir önceki aya göre değişim 10/2021	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 10/2021
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-49,8	-21,2	-21,7	-0,5	28,1
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	13,0	17,3	17,8	0,5	4,8
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-11,6	-13,1	-13,3	-0,2	-1,7
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	1,4	-12,6	-15,4	-2,9	-16,8
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	1,3	0,0	-0,2	-0,2	-1,5
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	31,4	47,7	54,0	6,3	22,6
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-38,9	-9,4	-13,5	-4,1	25,4
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	6,2	5,3	3,7	-1,5	-2,4

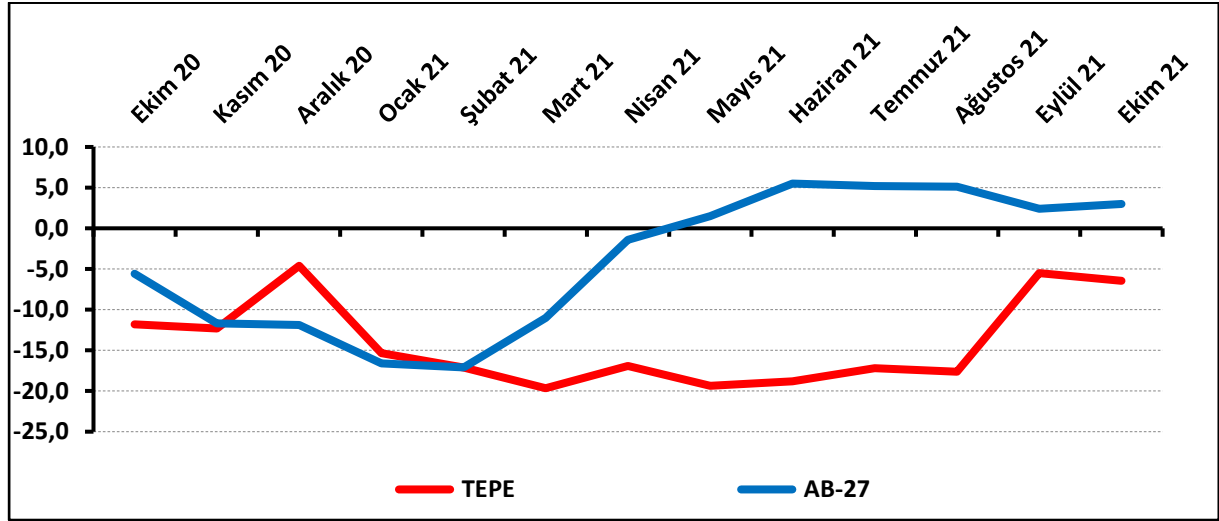
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablodaki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB'de perakende güveni geçen yıla ve geçen aya göre arttı

AB-27 Perakende Güven Endeksi, Ekim 2021'de bir önceki aya göre 0,6 puan, geçen yılın aynı dönemine göre 8,6 puan arttı ve 3,0 puan değerini aldı. AB-27'de perakende güveninde sene başından beri gözlenen iyileşme eğilimi Eylül ayında tersine dönerken Ekim ayında seyrini korudu. TEPE'de ise toparlanma yerini düşüşe bırakırken, mevcut negatif değeri ile AB-27 ve Euro Bölgesi'nin gerisinde kaldı.

Şekil-6. TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Ekim 2020 – Ekim 2021)

Tablo-5. AB-27

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	-0,5	0,2	1,7	0,3	0,6	1,2	0,6	1,6	1,1	0,0	0,9	1,8
2020	1,2	1,3	-6,4	-29,1	-28,3	-18,4	-13,7	-9,2	-7,1	-5,6	-11,7	-11,9
2021	-16,6	-17,1	-11,0	-1,4	1,5	5,5	5,2	5,1	2,4	3,0		

Ekim 2021'de perakende güveninde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi'nin gerisinde kaldı

Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi AB-27 ve Euro Bölgesi ülkeleri ile karşılaştırıldığında, Ekim ayında geçen yıla göre en fazla artış gösteren ülke Malta oldu. Hırvatistan, Yunanistan ve İspanya'da da 30 puan üzerinde iyileşmeler gerçekleşti. Bölge ortalamalarındaki değişim AB-27'de 8,6 puana, Euro Bölgesi'nde ise 8,9 puana ulaştı. Bir önceki aya göre gelişmeler değerlendirildiğinde, en yüksek artış Yunanistan ve İspanya'da yaşandı; bölge ortalamaları ise AB-27'de ve Euro Bölgesi'nde 0,6 puan oldu. Türkiye'nin AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının gerisinde kaldığı görüldü.

Tablo-6. AB-27 Ülkeleri** ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Ekim 2020 ve Eylül 2021'e göre)

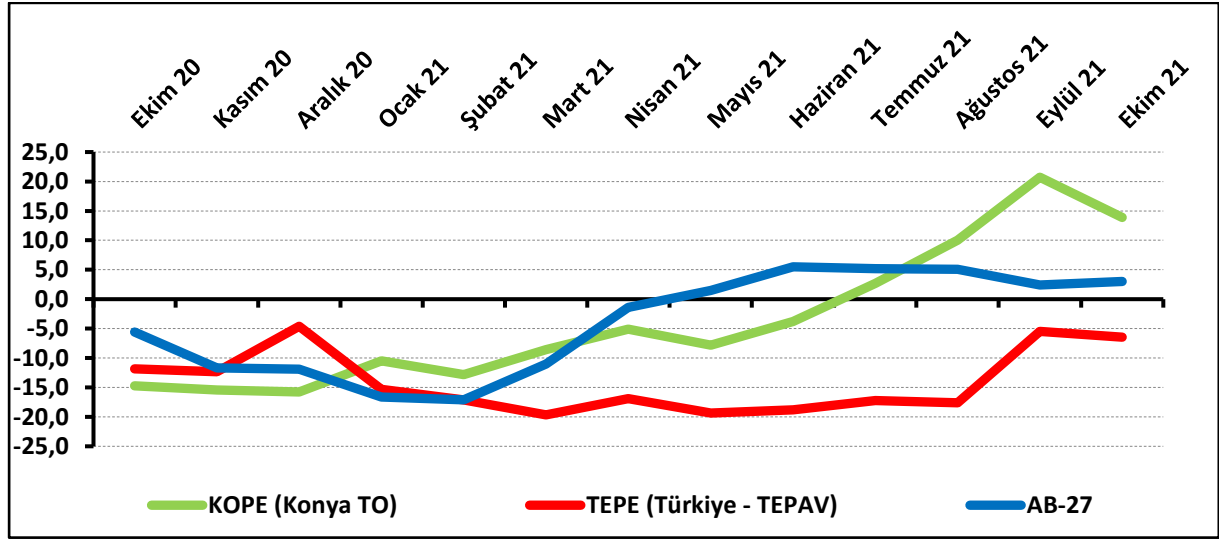
Ülkeler	Ekim 2020'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)*	Eylül 2021'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Malta	44,8	-19,7
Hırvatistan	36,8	-0,9
Yunanistan	32,6	15,2
İspanya	30,9	5,4
İrlanda	28,4	2,9
Slovakya	24,6	1,4
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	23,7	1,6
Karadağ	19,6	-8,4
Estonya	18,7	5,4
Avusturya	18,2	-7,8
Finlandiya	17,2	4,9
Macaristan	15,0	-0,5
Arnavutluk	13,9	1,7
İsveç	10,6	1,4
Makedonya Cumhuriyeti	10,0	-0,6
Portekiz	9,3	-1,8
Euro Bölgesi-19	8,9	0,6
İtalya	8,8	-1,2
AB-27	8,6	0,6
Polonya	8,6	1,1
Çek Cumhuriyeti	7,8	0,3
Bulgaristan	6,0	-4,7
Türkiye	5,3	-1,0
Almanya	4,2	-0,9
Litvanya	3,4	-1,6
Romanya	2,9	-3,9
Hollanda	2,5	-0,6
Fransa	1,2	2,0
Sırbistan	0,6	-6,0
Slovenya	0,3	-3,7
Belçika	-3,6	-1,3
Letonya	-4,2	-5,7
Danimarka	-10,4	2,8

*Sıralama Ekim 2020 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) iş birliğinde hazırlanan Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE), Ekim 2021'de geçen yılın aynı dönemine göre 28,6 puan artış, bir önceki aya göre ise 6,8 puan azalışla 13,9 puan değerini aldı. KOPE, Ekim ayında Türkiye genelinden ve AB-27'den daha iyi performans sergiledi.

Şekil-7. KOPE, TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Ekim 2020 – Ekim 2021)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2019	-16,0	-17,5	-12,7	-14,4	-14,2	-8,8	-16,6	-10,8	-11,8	-17,1	-8,3	-5,3
2020	-4,3	-5,2	-21,4	-26,6	-8,6	-8,7	-4,1	-14,8	-14,1	-14,7	-15,4	-15,8
2021	-10,5	-12,8	-8,6	-5,1	-7,8	-3,8	2,7	10,0	20,7	13,9		